

Изази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчаћа.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорац» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Дописи шаљу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новча. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 10. Децембра.

Чини се, као да су велике силе
јевропске, а нарочито оне међу њима
које воде на свјетском дивану прву
ријеч, припремиле народима лијеп и
прави божитији дар: мир!

Ако је вјеровати листовима, који
у тијем стварима могу бити добро о-
бавјештени, руски државник Гирс
потпуно је успио у велеважним посло-
вима, које је уз пут имао да сврши.

Не зна се право, је ли Гирс по-
шао на тај пут с каквом мисијом или
без ње, али ако је свршио оно, што
листови о њему доносе, онда је он
употребно најљепшу прилику, да моћ-
ном потегом државе, којој служи, учи-
ни у исто доба и најљепшу услугу
човјечанству тежећему ваза, к тихо-
ме пристаништу мира.

Ко је год, с осном или без
основа, Гирсову путу приписивао не-
ку мисију, тај је морао у напријед
звати, да та мисија мора бити миро-
љубиве парави, а то не само по томе
што је Гирс човјек мирољубиве ћуди
и тихог душевног настројења, него
највише због тога што политика рус-
ке државе тежи најозбиљније и најис-
крепије за одржањем мира у свијету,
као за највишим благословом чо-
вјечанства.

Сав свијет је на чисто у томе,
да одржање мира највише зависи од
добре воље оних сила које су нај-
јаче у свијету, од чисте и искрене
тежње њихове за одржањем мира.
Признато је ошито, да су те силе на
континенту Јевропе: Њемачка и Ру-
сија.

Када то стоји, онда је са свијем
природно, да су очи цијелога свије-
та ваза упрте у држање тих сила.

У том погледу не да се премуча-
ти, да је држање Њемачке, нарочито
неуморна радња њенога великог др-
жавника, у истоње вријеме не малу
бригу задавало цијелом свијету.

Није ту бригу изазивао толико
савез њемачко-аустријски, јер на по-
шљетку свака држава има разлог, да
се за обезбјеђење своје осигура свје-
ма могућим и допуштеним начинима,
а један од најпоузданијих за ту ци-

јељ начина јесте без сумње то, да
нађе себи сигурна и јака савезница,
на кога се у случају нужде и невоље
може ослонити.

Њемачка је доста у таквом по-
ложају, да ј ј се ваљало што прије
постарати за поузданог савезника,
јер, као што један лист врло добро
наводи, у случају извјесне спољашње
напасти она би се врло ласно могла
наћи између два огромна ждрвља, ко-
ји би је могли у коматиће размрскати,
кад би сложило притисли један с једне
друге стране.

Што се дакле Бисмарко поста-
рао, да за ту опасност осигура своју
отаџбину савезом са једном једном
државом, која у том погледу има и-
стовјетне интересе, јер би се и сама
могла наћи у подобном положају као
Њемачка, — то му се само мора
признати као дјело, којим је извршио
своју дужност државничку и патри-
отичну.

Од тога савеза, у осталом, нема
разлога да зазира остала Јевропа, јер
колико су моћне те двије државе у
средини Јевропе, те су се спојиле у
савез, ипак моћ њихова није толика,
да би могла страх задавати осталије-
ма силама, у толико мање, што је да-
нашња ситуација Јевропе, благодаре-
ћи уговору франкфуртском и берлин-
ском, такве природе, да би те двије
силе, у случају каквога заплета и су-
коба, ваза напале према себи спојене
противнике, чија моћ ако не би била
виша не би била ни мања од њихове,
који би се дакле у свако доба могли
с њима мјерити.

Није дакле савез њемачко-аустриј-
ски никоме бриге задавао.

Али кад се примјетило, да се
гвозденоме канцелару у Берлину овај
савез не чини довољан, кад се видје-
ло како он по свјема крајевима и у-
гловима Јевропе тражи нове савезни-
ке и да на тај начин помножава своје
савезничке батерије, тада је са сви-
јем природно било, што се свијет за-
питао: на што то?

Из Берлина се, истица, увјерава-
ло и тада, да се то све чини ради о-
држања мира, но свијет није могао

томе вјеровати, прво за то: што нико
не пријети миру, а друго због тога
што је Њемачкој за обезбјеђење њенога
мира довољан савез са Аустро-Угар-
ском.

Кад се на тај начин није могла
протумачити грозничаво тражња нови-
јех савезника од стране Бисмарка,
кад се није могла вјеровати увјерава-
њу његовом о одржању мира, јер су
разлози слаби и никакви били, којима
се то увјеравање поткрепљавало, —
онда свијету није остало другој што
да мисли, него да се смијера на немир,
дакле да је рат на прагу.

Рат нико не воли, па за то је са
свијем природно, што је настало ве-
лико узнемирење у свијету, када се
примјетило и опазило, да се грозничаво
фабрикација новијех савеза не мо-
же друкчије тумачити него као спре-
ма за нове огромне ратове.

Да би се какав такав разлог дао
том настојавању око склањања нови-
јех савеза и око прикупљања што ви-
ше снаге к средини Јевропе, пропу-
штани су из Берлина гласови, као да
се има страх од Русије и од Фран-
цеске и од њиховога савеза.

Ништа није неоснованије од тога.
За Францеску, која можда тежи за
осветом, већ се довољно састарало, да
се добро позабави у источној Азији,
па да јој ни на ум не пада задатак,
који јој налаже народна част на Рај-
ни. Русија пак води искључиво миро-
љубиву спољашњу политику, и сва јој
је пажња дасас обрнута на унутраш-
њи развој и на отварање богатијех
извора за своје материјално благаста-
ње.

Но да би се Бисмарку са свијем
избиле из главе криве помисли о смје-
ровима руске спољашње политике, ка-
жу да је Гирс на путу своје сврху
к њему и савршено га увјерио, да Ру-
сија само за миром тежи и да нема
ни најмање намјере да ичији мир у
свијету нарушава.

Листови веле, да се је Бисмарко
сада потпуно увјерио о томе. Али
Гирсу није било довољно, да Бисмар-
ка увјери о мирољубивим тежњама
Русије. Он је морао поћи један корак

даље, па и од Бисмарка потражити
„мило за драго“, т. ј. потражити од
њего јемства, да ни он о злу не спује.

У том погледу Гирс је морао
пружити претом на двије ствари, пр-
во: на узнемирујуће настојање Бис-
марково око привлачења новијех сила
у савез њемачко-аустријски; друго:
на правац, којим Бисмарко свога са-
везника упућује и потискује на бал-
канско полуострво.

Једно и друго кадро је да узне-
мири свијет, јер из обојега могу да
се излијегу замашни заплети, а нароч-
ито потоња околност не би могла о-
ставити у равнодушности Русију, ко-
ја има својих оправданих интереса на
балканском полуострву.

Ако је вјеровати листовима, Бис-
марко је положио оружје пред Гир-
сом, тек се од њего увјерио о томе,
да Русија доста тежи за миром. У
слијед тога Бисмарко ће се проћи
груписати новијех савезника око са-
веза њемачко-аустријскога и не ће
више наваљивати на свога савезника,
да корача даље на балканском полу-
острву. За обезбјеђење мира Њемач-
ке остаје му савез њемачко-аустриј-
ски, у који нико не мисли тицати, по
у који већ нико више не ће ни ула-
зити.

На тај начин било би постигнуто
споразумљење између Њемачке и Ру-
сије, а ово највише служи одржању
мира у Јевропи. Шта више, поговара
се, да је то споразумљење утрло пут
и приближењу између Њемачке и
Францеске.

Ако се и ово потоње постигне,
онда би доста мјеродавне силе јев-
ропске, које воде прву ријеч на свјет-
ском дивану, припремиле народима
најљепши божитији дар: мир на земљи!

Да Бог да се не преварили они
који тако мисле, и не био стари ли-
сац онај који се тако зове!

Гирсова мисија.

Много су се мучили листови јевроп-
ски, да докуче, рапта је Гирс ишао у по-
ходе кнезу Бисмарку и е да ли је што
углавио с њим.

ЛИСТАК „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Босански осветник

Посвећено

ЊЕГОВОЈ СВЈЕТЛОСТИ

КЊАЗУ-НАШЉЕДНИКУ ДАНИЛУ.

II.

Сто јунака, сто Бошњака,
Сто хајдука, сто пушака,
Мишце јако, срца јака,
Једра плећа у јунака,
А о бедри сабља лака,
Посјећи ће Туре свака,
Суморно им црно чело,
Страшно им је око смјело,
Издрто им рухо б'јело,
Срце им је узаврело...
Сто јунака, сто хајдука
Под линовим дрвљем сјело:
Један од њих ватру ложи,
Јаре кољу другог ножи,
Трећи грање сухо носн.
А старије млади служе,
Донесе им шљивовицу
Нек се кр'јене, уљарицу
Многи к огњу ето трије
Мажућ пушке обавије,
Убојнице змије двије
Сад се св'јетле — он се смије!
Њеки оштри хандар глади,
Њеки мучи, њеки ноје,
И свијеће чежи броје,

Њеки оштри љесков дршка,
Њеки огањ ето гршка,
Њеки јагње гојно пече,
Њеки јаре пусто сјече,
И у kota' бакрен меће,
Њеки једе, гледа плеће,
Па тумачи: биће среће,
Њеки рухо дрто шије,
И опанке обавије.
Њеки сједе — шеће,
Њеки с' крети — мисли лећ' ће,
И заспати сном тешијем
И питат се сном витешким.
Ал' га други ето буди:
Слушај! Јанко, гусле гуди,
Пјева цопо из Мајдана
Потурицу Кулин-бана,
И босанску узданицу,
Ускока ни Радојицу.
Гуде гусле — гуслар пјева,
С трепетом га чета слуша
Мислио би једна душа!...
Чета храбра и пред њима
Харамбаша Миле свима,
Слуша пјесму о слободи,
Слуша пјесму како Српка
Издајника Вука роди.
Слуша пјесму ускок Раде
Како тријет муке знаде,
Слуша пјесму о Арашину,
И о Марку на шарину,
Па кад Арап Марку пр'јети
За Марка ће сви умр'јети!
Кад Арапа Марко коље,
Свако вели, ко ће боље
Него Марко, широко му
И равно му било поље!
Када гуслар пјесму сврши,
Када сваки чашу скрши

Шљивовице ко гром љуте,
Веће бјеху прве страже
У планини промјенуте.
А док другу мјесат сташе,
Свезанога гле догнаше.
Схватиле га прве страже,
Мислиле су да уходе
Турске — чету српску траже.
Пред Мила га стража води,
Миле г' пита: ко те роди
Ил Српкиња ил Туркиња?
Кога штудеш, крета, дина?
Ког уходиш ил Турчина,
Или мене каурина?"

"Ја сам Србин, и Српкиња
Јуначким ме мл'јеком доји,
Штујем крета, пљујем дина,
Турчина се ја небојим!
Ја у боју ерџу блажим,
С крвљу турском жељу тајим.
А знат желиш куд ја идем? —
Харамбашу Мила тражим."

"Онда, брате, добро доша!
Још сретније од нас поша!
Ја сам Миле харамбаша."
У то узник руком с' маша,
Из њедара писмо вади,
Па га Милу младом дади.
Миле г' пружи пону стару,
Нека чита књигу бјелу
Као псалтир на олтару.
"Читај попе, драги брате,
Сто јунака гледе на те..."
Попо чита:
"Харамбашу Милу брату,
И његових сто јунака,
Поздрав прими од Бошњака,

Моје чете,
А ти Миле жедан крви
И освете,
Чекај понас кајмакана
Код Камена Слана."

"Попо, брате, пише л' Марко,
Код Камена понас Слана
Да ја чекам кајмакана?"

"Так' Миле већ никако
Побратима књига пише
У љу нома ништа више!"

"Нема више! зар је мало
Нама небо понас дало?
Је ли мало сунце дану?
Је ли мало мјесец ноћи?
Је ли мало звјезда сјајних
Ведром небу у поноћи?
Је ли мало Богу неба?
Мало нама! шта нам треба
До Турака вруће крви?
Ја ћу, браћо, понас први
Код Камена, вјера, Слана
Главу појећ' кајмакава!"
Ото рече, из друштва утече.

* * *
Типина је мртва свуда,
Ко да земља грјешна чека
Ил потоња, странна суда.
Не жуборе поточићи,
И не гракћу врани тићи;
Не урличу дивље звијерце,
Не пјевају крајем стада
Пастрице ериске к'ерице.
А ни Сана, бурна р'јека,
Као некад не таласа,
Веће тихо мирно тече,

Сада им је послужило брисељски „Нор“, лист, за који кажу да прима своја унутрјашња из канцеларије иностраних дјела у Петрограду, — послужило им је, да објасне себи цијелу пута Гирсова и мисије његове.

Ослањајући се на тај чланак брисељскога листа, органи јавнога мишљења на западу изводе, да је Гирсу пошло за руком, да задобије Бисмарка за политику која се води у Петрограду, и да га одврати од њеких путева, који би морали изазвати велику осјетљивост у Русији, а на име: да га одврати од једнога правца, којим се Аустрија потискује, да на балканском полуострву преузме улогу агресивну, која би могла довести до замашних запљета и жестоких сукоба.

Како је тај чланак „Нор“-ов у цијелој јевронској журналистици јако онажен, и ми ћемо га овдје донијети.

Ево шта „Нор“ у главном наводи: „Пошто је Немачка под ванредно повољним, с необичном вјештином припремајим и употребљеним околностима своје јединство основала, не остаје њој данас ништа друго да жели, него како ће то народно дјело учврстати и одржати. Ми држимо, да данас влада немачка а особито владар Бисмарко само за тијем иде, а то по сваку цијену, али с искључењем свакога новог прервата и свакога увеличања свога садашњег поседа. У томе лежи и неходивше и цијелу немачко-аустријскога савеза, савеза који има смисла и који се може одобрити само докле докле се ограничава на свој конзервативни и мирољубиви програм. Тај је савез самом логиком свршене дјела постао, и управо рећи морамо је постати, јер се сам од себе наметнуо... Један поглед на јевронску карту довољан је, да се то увиди. У средини континента стојећи, Немачка је опкољена с истока и са запада својим моћним сусједима и налази се као међу краковима од ножица, који кад би се у непријатељском према њој правцу склопили, Немачка би била потпуно смрвљена. Узмимо само да постоји савез францеско-руски; у извјесном случају непријатељска сила могла би продријети свуд онакмет кроз цијелу Немачку, Немачка би се наша са свијех страна опкољена и принуђена да подлегне. У томе лежи животна питање за Немачку, то је једна апсолутна опасност за њу, којој на прилику Русију са својим далеким, у бескрајност размакнути границама никад не може бити изложена. За то је са свијем природно, што се је немачки Цесар пожурио, да к Немачкој притегне Аустрију, која се у неком погледу у таквом истом положају налази, јер Аустрија држи и сама, да се у извјесном случају има чега бојати, а можда и чему надати од Југославетства.

Немачко-аустријски савез је дакле са свијем природан, и докле се он — то опет понављамо — држи свога мирољубивог правца, докле не би нико имао баш много да га се боји. На жалост, жеља да се тај савез појача новим савезницима који су тражени на све четир стране свијета и по свијема кутовима Јевропе, на онда објави цијелом свијету како је тај савез силан и моћан, — то је мало по мало произвело у Јевропи узнемирење, као да тај савез није јемство за мир него оруђе за рат... Еле, размјена мирољубивих увјеравања, која је баш сад учинена између Берлина и Петрограда, има служити томе, да овом непријатном и до сада једном стању крај учини. Овом немачко-руском размјеном мисли не ће се обалити

немачко-аустријски савез; овај савез не ће се ни појачавати новим каквим елементом, али њему ће се опет поврнути његов правилни, чисто мирољубиви и обранбени карактер. Како је сад Немачка осигурана од стране Русије, она виема разлога, да тражи нове савезнике; она нема разлога ни да Аустрију потискује на Балкан, како би је најпредиј наградила за потпору у невољи, које сада већ више нема; на против, Немачка мора све избјегавати, што би у том погледу (у погледу јужнијех Словена) осјетљивост Русије могло на коцку ставити... Исто тако ми смо убјеђени, да ће ова промјена положаја најповољније дјеловати и на немачко-францеско одношаје; намјера је берлинскога кабинета, да пријатељски и с добром вољом изиде у суријет францеској влади, те ће тако нестати и оне најгорије тачке, која је до сада с времена на вријеме помрачава јевронски хоризонт... Као што се из тога види, приближење између немачке и руске владе међународни је догађај, који се може прибројати к најважнијима“.

Политички преглед.

Осим приближења између Немачке и Русије, које је извршено Гирсовом посјећеном у Фридрихсруу, политички кругови много се занимају новим једним изненађењем, којим гвоздени канцелар намјерава свијет да задиви. То није ништа више ни мање него — приближење између Немачке и Францеске. Је ли то могуће? Бар спољашњи знаци кажују да Бисмарко на томе ради, а има и тјешта. Телеграфска жлица јавља о новим много занимљивим састанцима у Фридрихсруу и Берлину. Бисмарко је исто онако учтиво као и Гирса позвао францескога посланика Курсела да му дође у походе у Фридрихсруе, а у исто доба и нови францески заступник у Петрограду, генерал Апер, имао је у цара немачкога аудијенцију. Листови изводе, да је то доказ, да се иза кулисана врло чудновате ствари збивају као и на самој јавној позорници политичној. Увјерава се на име, да гвоздени канцелар свијема силама настоји, како ће сад, по што је Немачка приближена Русији, и с францеском републиком учинити трајно пријатељство. Овдје не може човек а да се не сјети францескога посла у Тонкину и да му при том једна особита околност не падне у очи. Опасило се на име, да је немачки канцелар нарочито овда нудно и завједочавао своје пријатељство францеској, када је ова ангажована гдје год на страни и кад је сва прилика да би се могла заплести у послове, који би јој истрошили велики дио њене снаге. То се видјело прво у туниској ствари, гдје је Бисмарко свом снагом потпомагао Францезе, што му је и сам навини Фресино јавно и с благодарношћу у францеској комори признао. То се види и сада, гдје је сва прилика, да ће за који дан букнути рат између Кине и Францеске. Бисмарко има пуно разлога, да потпомаже Францезу у том рату јевтним начивом и да јој укаже пријатељство које Немачку не може ништа коптати, а овамо јој неизмјерне користи доноси. Францеска је и овдје, као и у Тунису, сљепо упала у клопку Бисмаркову, без икакве своје користи. Пријатељство са Немачком њој ће везати руке на Рајни, докле се њена крв и сјага

точи у лудо у источној Азији. Кад се источи, онда ће она лежати пред ногама Немачке, која ће с њом поступати као са својом робњом а не као с пријатељцом. За то caveat consules... Али консули као да су изумрли у Францеској.

Рат између Кине и Францеске на прагу је. Потоња денеша наша јавља, да су Францези већ отпочели своје наступање према Сонтају и Бакнину, и да су предња утврђења ових мјеста већ освојили, изгубивши 200 људи и 15 официера. Међу тијем, јавља се из Париза, да влада францеска непрестано тражи нове кредите за Тонкин, и да их комора и сенат одобравају, јер се тиче чести народне.

За дивно је чудо, с каквом су лако-мисленошћу Францези узегли у ови рат, који ће за њих бити од огромних последица, јер ће их стати толико жртава у људма и новцу, да се баш у случају побједе, која им никакве стварне користи донијети не може, за дуго не ће моћи опоравити. Осим тога, завадиће се због тога дерног тонкинског питања с Инглеском исто онако као што су се с Италијом завадили због туниског питања, а то иде све у рачун Нијемцима, њиховим противницима, који су све то тако и удесили. Већ сада јављају францески листови, колико Немачка ради у Кини да је ослаби против Францеза. Тако „Тан“ јави прије неки дан, како се Кинези огромно спремају за рат и како их Нијемци у том потпомажу. У Кини има већ сада мнозина Нијемаца, који губавају војску кинеску. Немачки официри управљају радовима око утврђења кинеских градова; немачки официри обучавају Кинезе у команди војске, која је сада свијем устројена по немачком калупу. Немачки пионири утврђују позиције у Бакнину и Сонтају, које су гарниране круповијем топницама.

Из свега тога види се, да Францеска не ће имати посла само с Апатијанима и с Кинезима, него и са старим противником својим из Јевропе, који онијема стоје за дејима.

Немачки престолонашљедник био је у Риму и видио је не само свога пријатеља краља талијанског него и — папу. Бити у Риму а не видјети папе — кажу да није могуће. Видјети папу ласно је другијем људма, но није ласно једној личности од онаквога положаја као што је немачки престолонашљедник. Овај је оидио у краља талијанскога, а одатле није могао поћи до папе, јер папа не признаје краља талијанскога и сматра га као отмицара своје свјетовне власти. Због тога папа не би могао никако врнути посјету немачкоме престолонашљеднику. За то је исти, да би како год досеио до папе — јер то је главни разлог његовога путовања у Рим —, пошао најпредиј до рускога посланства у Рим и одавде се одвезао до папе, који га је примио, и како денеша јавља, три кварта од уре с њим се разговарао. Е да ли је том приликом немачком престолонашљеднику пошло за руком да умекна тврдо срце папино и да га склопи на планове Бисмаркове у ствари уређења католичке цркве у Немачкој, то је тајна. Свакако је немачки престолонашљедник пошао од папе ни сит ни гладан, јер је ватиканска дипломација сувише препредена, а да би се дала на танак лед извесити

Да с освети. Кајмакана Хусевна Потуршчу Издајциу Свауда тражи Србу срца Да утажи...

Двје стотине сад Турака Од стотине, гле, Бошњака Окољено пада, гине, Ал не пада Хусевна, Веће с'јече, мало ко му Исход ножа сад утече!

Мрак се хвата, Девет сата Бој се бие И крв лије, Али јоште очв Миле Хусевна не видиле... Већ престаде пушак цика Убојника преста вика, Сто лешина долем леже, Сто Турака кући бјеже. Сто хајдука за њам' лете, Па их с'јеку, да се свете. Ал највише Миле бие, Па их с'јече — мшциу снажи Хусевна брата тражи, Док га срете! Па повикну: «турско д'јете, Чекај моје ти освете.» Пушку фата, оку меће, Ал омјерит јунак неће, Пушка пада, јо јода! «Проклет!» зачу из пенада! Турчин бјежи, за њам Миле Из ножница сабљу лати,

А ја вичем оцу: проклет! Гробу, сн'јегу, небу, вјетру, Дрвљу, Сани, свему: проклет! Ал највише оцу стару, Турске вјере између, — Србин никад није био, Јербо да је — би ли смио. Оног скота да узноси, Који српски народ кося? Који оног Бога пеова Којег ђед мој Србин штова? Који ону цркву српуши, У којој ми још шикун'јед Спас искао својој души? Није, није, није, није, И у мени крв не врије Кукавице оца стара, Копилета јаничара. Син му син је измеђара. А ја Србин, на и зато, Што је мени Србу свето То је старче теби крето! Али твоје сад проклетство, Освети ми свето јемство. Ото рече, од гроба утече...

III.

Што ја зачух? опет проклет? И жив вика, оче, проклет! Умирући вика: проклет! Мртав вичени ето: проклет! И гроб твој ми виче: проклет! И на сн'јегу ишце: проклет! И на небу: проклет, проклет! Где и вјетар, када дуне, По један пут ме прокуне. А и дрвље кад се звине Са ломљавом ме проклиње. Сана р'јеча када тече Проклет, проклет, чу ли, рече! Све ми виче: проклет био, Ако би се осветио!

Слан Камене, уски клупче, Тврђа него камен станче! Што ли тако к небу режиш? Ил у небо, клупче, тежиш Ближе трона Бога творца Чудотворца? Можда имаш свећу тајну Да поднесеш сад пр'јестолу Бога творца, бајну... Ако знадеш какву тајну, Ако врије ти очајну Српеку чету,

Која чека турску клету — Пути, добро дошли су ти! Кланац ћути као рака, Јер у њему сада леже Сто јунака, ето Бошњака, А краје њих сто пушака. У свакога српске крвце, Сто јунака, једно срце, Сто уздаха, један уздах, Сто јунака у један мах Испразнише сто пушака... Сто хајдука у један пут Изаднише сто ножева. Сто јунака у један пут Завикаше — повикаше: «Осветимо старе наше!»

Чуј пушака турских цика! Чуј хајдука бјесна вика! Чуј ножева општра сјеча! И кубура тутан већа! Чуј покљика осветника!

Чуј јаука рањеника! Бој се бие, Крв се лије, За освету Крвцу клету Бошњак лије. Бој се бие — Сабље звече, А Козарске Горе јече. Бој се бие У јунака Око с' смје! У кукавца Срце стана, Па за грмен Јадан пане! Миле лети

ке наше вароши, којијема на срцу лежи просијетни напредак нашег народа и наше земље, с молбом, да се изволе уписати у чланове (редовне или помажуће) наше читаонице.

По §-у 4. друштвених правила редовни члан читаонице петинске може бити сваки честити Црногорац, који станује на Цетињу, као и онај становник ове вароши, који је у државној служби, када плати уписну таксу од 2 фор., и осим тога обавезе се да ће мјесечно плаћати по 1 фор. а. вр.

По §-у 5. нестјех правила помажући члан читаонице може бити свако честито лице, које учини друштву годишњи прилог виши од улога редовнијех чланова.

Ко дакле жели на ново уписати се као редовни или помажући члан читаонице, пека се тога ради усмено или писмено пријави пресједништву читаонице, а може се пријавити и члановима одбора: г. Јовану Поповићу-Липовцу и г. Ширу Поповићу, којје је потоња скуштина нарочито на ту цијез одабрала, да међу стаповницима наше вароши понуде и уписну свакога, који би имао вољу, да као редован или помажући члан приступи друштву читаонице.

Цетиње, 8. Децембра 1883.

УПРАВА ЧИТАОНИЦЕ.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Г. Владимир Красић, књижевник српски и професор на српском учитељском заводу у Карловцима, послао је на дар библиотеци књ. при. државне гимназије ове двије књиге:

Ново Васпитање. Од Аугуста Келера. Превео Владимир Красић. Нови Сад, 1881.

Савјети мојој кћери. Од Ј. Н. Буља. Свеска II. У Новоме Саду, 1883.

На овоме дару потписана управа топло благодари г. Владимиру Красићу.

Цетиње, 8. Децембра 1883.
Управа Гимназије.

Књижевни огласи.

„НЕВЕП“

ЧИКА ЈОВИНА ЛИСТ

доноси у своје двадесет првом броју за 1883 ове чланке: 1. Сироче, пјесма са насловном сликом. 2. „Марим ја!“ приповијетница. 3. Ремек-дјело сајничког заната, (са сликом). 4. Манастир Раковац у Фрушкој Гори. Описао Симеон Попић. 5. Поздрав другу у даљини од В. и С. 6. Краљ и слуга му, превела Меланка. 7. Дивљи звјерови у различитим нашим земљама, четир слике. 8. Мом Влајку о овци од Б. В. К. 9. Настирска пјесма. Појерио Раде. 10. Прве јавне библиотеке и први библиотекар. 11. Чика Мити Поповићу, Гига. 12. Разнолије. 13. Даштања. 14. Чика Јовина пошта. 15. Нове књиге.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX, Porcelangasse № 56. — „Невеп“ чика Јовина лист, излази двапут мјесечно на читавом табаку. Цијена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију и Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 дин. пара или 2 ф. и 50 повч. на пола године и шаље се на адресу:

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

„СЛОВИНАЦ“

илустровани лист

за књижевност, умјетност и обртност новом годишном 1884

улази у VII. годину својега живота.

Изазиће и издаће у Дубровнику на 1., 11. и 21. сваког мјесеца у великој четвртини од 16 страна сваки број, на финој хартији са сликама.

Годишња му је цијена за Дубровник 4 фор. а по свој царевини 5 фор. а. вр. Преко границе у злату: свуда по Јевропи 15 франана; по осталијем странама свијета 20 франана.

„Словинац“, држећи се свагда свог програма, тражи да на књижевном пољу удружи и помири два племена Хрвате и Србе, који су се на своју штету завадили

и раздјелили. И сам спознајући колико је трудна та задаћа и да не може за њу настојати него на књижевном пољу, не ће пустити ни да га заведе с његове стазе занесеност пријатеља, ни да га понлаши мржња и пријетње непријатеља. Јер је у ово вријеме „Словинац“ стекао и непријатеља, а то је наравно да ко тражи мир и слогу буде гледан кривијем оком од оних што желе само свају и рат. За такве непријатеље не знамо управо, треба ли се радовати или жалити. Свакако „Словинац“ не мисли се упуштати с њима у залудне борбе, но ће само одговарати разлозима на разлоге, а муком на цевке и ружења.

Да пак у читању „Словинца“ има прилично поуке и забаве, то је већ осудило јавно мњење кроз његов шестогодишњи опетанак а особито пако наши ученици, који су нам о томе ласкаве ријечи писали, и да није нечедно, приоштили би та писма. Но никакав реклам не ћемо до самог „Словинца“ у себи. За то сваком препоручујемо наш лист с ријечима: Читајте га.

Материјала имамо обилна и бирана. Из науке дугу и учену радњу г. Кумара, за забаву лијену и подуљу херцеговачку приповијест г. Вулетина, из драматике имамо обећаног „Јан Хуса“ нашега чувеног драматурга г. Матије Бана, и „Косовку дјевојку“ велеученога г. Н. Гради, и још много и много.

С тога молимо најучтиввије оне родољубе који би се хтјели на лист претплатити, да то прије времена учине, е да се наклада првог броја 1884, тачно узмогне назначити, а старе дужнике позивљемо на поштено извршење њихових дужности.

У Дубровнику Децембра 1883.

Уредништво „Словинца“.

(1—1)

Сад баш изашла из штампе нова књига:

„Подизање дуда и гајење свилених буба“

кратки унут за свилодјелце и за све оне, који хоће то да буду (са 10 слика у тексту) од Св. Љ. Гавриловића. Прегледано, одобрено и награђено у срп. пољопривредном друштву. — У Биограду. Краљевско српска државна штампарија 1883. Цијена 50 дин. пара или 35 повч. Вел. 8° 61 стр. Препродавцима за готов новац, на 100 комада 25% рабата. Може се добити код писца у канцеларији српског пољопривредног друштва (у парку министарства финансије) у Биограду.

(3—3)

ОТКРИТА ПОДПИСКА НА ЖУРНАЛЪ

„Странникъ“

на 1884 годъ

(четвертый годъ изданій подъ повою редакціей)

Журналъ „Странникъ“ съ Октября 1880 года издается новою редакціей, по утверждённ. св. Синодомъ новой программѣ, и выходитъ ежемѣсячно, кнѣгами отъ 10-ти до 12-ти и болѣе листовъ. Въ журналѣ помѣщаются:

- 1) Общедоступныя статьи, изслѣдованія, замѣтки и необнародованные матеріалы по всѣмъ отдѣламъ русской церковной исторіи. 2) Общедоступныя статьи по различнымъ отраслямъ богословскаго знанія, преимущественно по общей церковной исторіи. 3) Церковныя слова, поученія и другія правоучительныя произведенія. 4) Разсказы повѣсти, характеристика, очерки изъ прошлаго и современнаго быта нашего духовенства. 5) Бытовые очерки и характеристики изъ области религіознаго строя и нравственныхъ отношеній нашего образованнаго общества и простаго народа. 6) Ежемѣсячное внутреннее обозрѣніе. 7) Отдѣльныя статьи, посвященныя обещанію выдающихся дѣлъ и вопросовъ отечественной церкви, духовенства и правительственной стороны русскаго быта. 8) Наблюденія, записки и дневники путешественниковъ, сельскихъ учителей и другихъ народныхъ дѣятелей. 9) Хроника важнѣйшихъ правительственныхъ и церковно-административныхъ распоряженій и указовъ. 10) Иностранное обозрѣніе: важнѣйшія явленія современной церковно-религіознаго жизни православнаго и неправославнаго міра на Востоцкѣ и Западѣ, особенно у славянъ. 11) Обзоръ русскихъ духовныхъ журналовъ и епархіальныхъ періодическихъ изданій. 12) Обзоръ свѣтскихъ журналовъ, газетъ и книгъ: отчеты и отзывы о помѣщаемыхъ тамъ статьяхъ, имѣющихъ отношеніе къ программѣ нашего журнала. 13) Библиографическія и критическія статьи о новыхъ произведеніяхъ русской духовной литературы, а также и о важнѣйшихъ явленіяхъ иностранной богословской литературы. 14) Книжная лѣтопись: ежемѣсячный указатель вновь выходящихъ русскихъ книгъ духовнаго содержания; краткіе отзывы о новыхъ книгахъ.

15) Разныя отрывочныя извѣстія и замѣтки по вопросамъ жизни общественной, народнаго образованія, русскаго раскола и единовѣрія, миссіонерскихъ, просвѣтительныхъ, благотворительныхъ, ученыхъ и другихъ обществъ, и проч.; корреспонденцій; объявленія.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА за годовое изданіе 1884 года остается прежняя: съ пересылкою въ Россіи и доставкою съ С.-Петербурга шесть рублей; съ пересылкою за границу восемь рублей. Адресоваться: въ редакцію журнала „Странникъ“, въ С.-Петербургѣ (Невскій просп., д. № 167).

Редакторы-издатели:

А. ВАСИЛЬКОВЪ — А. ПОНОМАРЕВЪ — Е. ПРИЛЕЖАЕВЪ.

(3—3)

ОГЛАСИ.

2000 најзнаменитијих љекара јевропских, којих су изрици објелодањени препоручују

ПОПОВА СРЕДСТВА ЗА ЗУБЕ

као најбоље за уста и зубе.

ОДЛИКОВАЊА ВИШЕ ИЗЛОЖБА

Кроз 30 година искушана

АНАТЕРИНСКА ВОДА ЗА УСТА

од

Д-ра Ј. Г. ПОПА

д. кр. дворски зубар у Бечу, I., Vognergasse 2. ушуткава зубобољу, лијечи болесне засубице, чува и чисти зубе, брани од зле задухе, помаже пробијање зуби код дјетле, служи као обрана против дијетерита, и неопходно је нужна при пићу рудних вода.

Велика флаша по ф. 1.40, средња по ф. 1, мања по 50 повч.

Вегетабилни прахак за зубе чини зубе послѣ кратке употребе као снѣг бѣле, без да шкоди њимъ. Шка-тулица по 36 повч.

Анатеринско тијесто за зубе за чишћење, јачање и уздржање зуби и одстранење неугодног даха „зубног камена. Цијена стаклене кутјаше ф. 1

Попово ароматичко тијесто за зубе. Свијетли бѣле зубе за кратке употребе. Зубе (наравно и умјетне) држи здраве и брани их од боли. — Сваки комад стоји 35 повч.

Пломба за зубе, практично и најсигурније средство, с којим себи може свако сам шупље зубе испунити. Етул по 2 ф. и 10 повч.

Сапун од биља, најгодније и најбоље средство против звјерице, осипа и љетних пјегама, мазуљом, припошом и зобницом, против перути у глави и бради, кожных болести и у опште против свакој нечистоћи, са њимъ средством лијечи се брве и сигурно. Комад 30 повч.

Умољав се и и. опитништво, да се изрично захтевају код купована и. кр. дворског зубара Попа ирепарати, и само такви лека се примају, који су са мојом заштитном марком снабђени.

Складишта налазе се:

у Котору, код М. Стефановића, апотекара.

у Сарајеву: Е. Д. Плајел, „ Св. Дабочки, „

у Мостару: Тонхајзер, „ у Метковцу: К. Брунати, „ (11—16)

ПОШТАРСКИ

ЗИМЊИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Котор у недељу: предавање до 10 и по ура у јутро; у уторник: предавање до 10 и по ура у јутро; у четвртак: предавање до 10 и по ура у јутро.

Долази из Котора, у уторник: предавање у 1 уру по по дне; у сриједу: предавање у 12 ура по дне; у четвртак: предавање у 7 ура по по дне; у петак: предавање у 6 ура по по дне, ако пароброд стигне на вријеме у Котор.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетиња за Котор у четвртак, у 9 ура у јутро, предавање у сриједу до 6 ура по по дне.

Долази из Котора у четвртак у 8 ура по дне, предавање у петак у 8 ура пред по дне.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Уцињ у понедјељник, сриједу и суботу, предавање до 11 и по ура у јутро.

Долази с Ријеке, из Бара, с Данило-ваграда, из Никшића, из Подгорице и из Уциња у уторник, четвртак и недељу, предавање у 10 ура у јутро, ако пошта стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Уцињ у суботу, предавање у петак до 4 уре по по дне.

Долази у уторник, раздавање у 10 ура пред по дне.

Канцеларија је сваки дан отворена од 8 ура до 12 у јутро и од 4 до 6 по по дне.

Цетиње, 1. Јуна 1883.

Управитељство Књ. црногореке поште.

ТЕЧАЈ БЕЧКЕ БОРЗЕ.

Од 10. Децембра 1883.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes entries like 'Државни дуг у сребру 979745', 'Златна рента 9340', 'Лозова од 1860 9335', etc.

Народна привреда.

ТРИЈЕШЊЕ, 4. Децембра — Разна роба на нашем тржишту имала је ове недеље слиjedeће цијене:

Large table with 3 columns: Item name, price in florins, price in pennies. Includes entries like 'Восак примерки и угар. за 100 кил.', 'Кафа порторико', 'С. Доминго', 'Рино према врети', etc.